

fremSAM

ÅRSRAPPORT 2023

NETTVERK FOR HELSEFREMMEDE SAMFUNN
EN DEL AV WHO HEALTHY CITIES

Nettverk for helsefremmende samfunn (Fremsam)

skaper lokalsamfunn som fremmer gode liv for alle innbyggere. Vi er et nettverk av og for kommuner og fylkeskommuner, og en del av WHO Healthy Cities.

I nettverket samles mennesker som ønsker å styrke arbeidet med å skape helsefremmende og sosialt bærekraftige lokalsamfunn. Våre medlemmer får tilgang til en viktig arena for erfaringsutveksling, kunnskapsutvikling og kompetanseheving, og nettverket fungerer som en døråpner og et bindeledd mellom medlemmene og attraktive samarbeidspartnere.

Å jobbe for en samfunnsutvikling som er helsefremmende i alle sektorer er på mange måter nybrottsarbeid. Derfor skal Fremsam være et kunnskapslaboratorium for innovasjon, testing og utvikling av nye folkehelseløsninger.

Vi er aktøren som gjør det store og komplekse om til noe som kan omsettes til konkret arbeid. Og ikke minst jobber Fremsam for å gjøre folkehelsearbeidet både lettere, morsommere og mer kunnskapsbasert. I denne årsrapporten kan du lese mer om hvordan!

Innhold

Forord	2
Høydepunkter	3
Helsefremmende og sosialt bærekraftig stedsutvikling	6
Samfunn for bedre psykisk helse og livskvalitet	10
Folkehelse på kartet	13
Digital nettverksarena	17
Internasjonalt samarbeid	20
Rekruttering	23
Økonomi	24
Organisering	25
Medlemmer	
Nettverkets styre	
Sekretariatet	
Vedtekter	
Medlemmer	27

Forord

Når målet er bedre folkehelse, må vi snakke mindre om livsstil og mer om samfunnsansvar. Dette var utgangspunktet for opprettelsen av Healthy Cities-nettverket og har vært kjernen i vårt arbeid i 30 år.

Ifølge WHO skyldes forskjellene i folks helse og levevaner faktorer som inntekt, utdanning, tilknytning til arbeidslivet, boforhold og sosiale relasjoner. Disse faktorene er igjen påvirket av folks oppvekstvilkår. Opplevelse av trygghet, forutsigbarhet og tilhørighet er grunnleggende for en god oppvekst, men også for et godt liv. Det betyr at vi både må forebygge utenforskap i oppveksten og sørge for at alle mennesker har mulighet til å ta del i arbeidsliv, utdanning og sosiale aktiviteter.

Å skape lokalsamfunn som fremmer gode liv for alle er formålet med nettverket. Vi har lenge snakket om behovet for å bytte navn for organisasjonen, for å få et navn som i større grad gjenspeiler hva vi ønsker å oppnå. I 2023 skjedde det: generalforsamlingen i 2023 vedtok å bytte navn til **Nettverk for helsefremmende samfunn**, med forkortelsen **Fremsam**.

Det samme året vi fyller 30 år starter dermed et nytt kapittel! Med navnebyttet ønsker å signalisere at vi vil forme fremtiden i en mer helsefremmende retning, og at det er våre **samfunn** som skal bli bedre til å fremme god helse og livskvalitet hos innbyggerne. Vi er fortsatt en del av WHO's europeiske Healthy Cities-nettverk.

I Fremsam utforsker vi hvordan byene og stedene våre kan bygges slik at menneskene som bor der trives og er fornøyde. Det finnes ikke noe fasitsvar på hvordan vi skal nå disse målene, og det er derfor nettverket samler kommuner og fylkeskommuner for å dele kunnskap og erfaring, utforske muligheter, bygge kompetanse og teste nye løsninger. Det gjør vi sammen med dyktige samarbeidspartnere både lokalt, nasjonalt og ikke minst internasjonalt gjennom WHO Healthy Cities-nettverket.

Noe som derimot er sikkert, er at noen av de viktigste folkehelseaktørene vi har er politikere. De staker ut kursen for fremtiden, og sitter med mye ansvar og myndighet over samfunnets ressurser. Derfor vil nettverket ha enda større fokus på å jobbe tett sammen med både lokale og regionale politikere fremover, slik at vi sikrer at folks helse og livskvalitet prioriteres høyt når vi utvikler morgendagens lokalsamfunn.

Vigdis Holm
Daglig leder i Fremsam

Lene Conradi
Styreleder i Fremsam

Høydepunkter

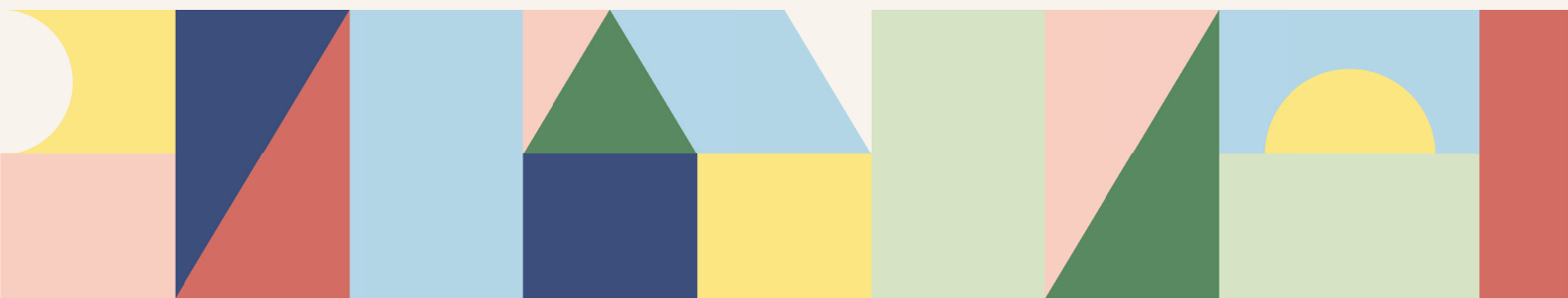
- » Vi ønsket seks nye medlemmer velkommen: Loppa, Moss, Hemsedal, Flå og Nesbyen kommune, og Vestland fylkeskommune
- » Nettverket samlet seg til en inspirerende samling i Fredrikstad i juni, med tittelen «Et godt liv starter der du bor»
- » Det internasjonale samarbeidet ble styrket: Deriblant ble et vellykket samarbeid med Tsjekkia Healthy Cities avsluttet med en nyttig og inspirerende tur til Brno og Praha for politikere og ansatte
- » En ny runde med Hverdagsreisen – vårt samarbeidsprosjekt med Design og Arkitektur Norge (DOGA) – ble gjennomført i tre nye kommuner
- » Vi utforsket nye temaer og nådde ut til et større publikum gjennom vår digitale møteplass, Folketanken

Helsefremmende og sosialt bærekraftige steder

God helse skapes der vi lever livene våre. Derfor må også stedene vi bor, jobber og oppholder oss bidra til å fremme gode liv, for alle.

I Fremsam er helsefremmende stedsutvikling et viktig satsingsområde, og vi jobber aktivt for å løfte folkehelse som en prioritert målsetting når vi utvikler morgendagens samfunn.

I denne delen av årsrapporten kan du lese om nettverkets arbeid innen helsefremmende og sosialt bærekraftig stedsutvikling.

Nettverkssamling i Fredrikstad: Et godt liv starter der du bor

Hvordan kan vi utvikle byer og steder som fremmer gode og aktive liv, og ikke minst sikrer rettferdig fordeling av helse og livskvalitet? Det var tema for nettverkskonferansen «Et godt liv starter der du bor», som gikk av stabelen 1.-2. juni i Fredrikstad.

Nettverkskonferansen hadde to hovedspor: Aktivitetsskapende stedsutvikling – med fokus på både det fysiske og sosiale – og bedre fordeling av gode levekår.

Det ble både foredrag, praktiske eksempler og konkrete verktøy innen temaer som barnevennlig stedsutvikling, aktivitet i byen, sosial bærekraft og sosiale helseforskjeller.

- Vi samlet innledere fra både inn- og utland, testet dialogverktøyet Stedskompasset

i Fredrikstads gater og besøkte konkrete eksempler på sosial bærekraft i praksis, for å nevne noe, sier Vigdis Holm, daglig leder i Fremsam.

«Vi kan forbedre folks livskvalitet og utjevne sosial ulikhet i helse gjennom stedsutvikling, men da må vi jobbe på tvers av sektorer og planlegge langsiktig.»

Vigdis Holm, daglig leder i Fremsam.

Vi vil særlig takke Bent Olav Olsen og Anne Skauen for et godt samarbeid!

Hverdagsreisen: Gode omgivelser for aktive og sosiale hverdagsliv – hele året

Hvordan kan innsikt i folks hverdagsvalg bidra til mer fysisk aktivitet og sosiale møter i nærmiljøet, utendørs, hele året? Med prosjektet «Hverdagsreisen» samarbeider av Design og arkitektur Norge (DOGA) og Fremsam for å øke folkehelseeffekten av det som bygges ved å koble feltene arkitektur, design og folkehelse.

Det gjør vi fordi de bygde omgivelsene legger rammene for livene våre, og dermed har stor innflytelse på hvor aktive vi er og om sosiale møter oppstår – eller ikke oppstår. I by- og stedsutvikling har man derfor mulighet til å gjøre valg som bidrar til å fremme god helse og sosial inkludering.

Samtidig ønsker vi også at prosjektet skal gi kommuner og innbyggere økt kunnskap om forholdet mellom bygde omgivelser og

folkehelse, samt styrke det tverrfaglige samarbeidet innen stedsutvikling.

Prosjektet er delt inn i del 1 og del 2. Første del av Hverdagsreisen handler om å hente innsikt om en bestemt målgruppe av innbyggere og deres valg og vaner i hverdagen – altså deres hverdagsreiser – for så å kartlegge hvordan omgivelsene rundt dem både hemmer og fremmer sosiale møter og fysisk aktivitet.

Siden prosjektets oppstart i 2021 har 6 kommuner gjennomført del 1 av Hverdagsreisen. I 2023 ble dette gjort i Lillestrøm, Nordre Follo og Modum kommune.

Prosjektet har utviklet en metode som kan brukes av kommuner i hele landet, med en egen 'Do it yourself'-guide.

I Hverdagsreisen er vi særlig opptatt av å forbedre uteområder i vinterhalvåret, når terskelen for å komme seg ut er ekstra høy. Og da må man også gjøre innsiktsarbeidet om vinteren. Her fra befaring i Lillestrøm i februar!

Andre del av Hverdagsreisen handler om å bruke kunnskapen fra del 1 – som sier noe om hvilke behov vi skal skape løsninger for – til å prototype og teste potensielle løsninger tidlig. Slik får vi kunnskap om hva som fungerer og ikke fungerer, og kan videreutvikle og tilpasse løsningene før det offentlige går til innkjøp av permanente løsninger.

Austevoll kommune gjennomførte del 2 av prosjektet i 2023.

**«Dette er «mermedvirkning»
- utover minimumskravet.
Vi gjør metodisk arbeid som
egentlig gavner politisk
arbeid.»**

Prosjektdeltaker i Austevoll

SOSLOKAL: Utvikling av sosialt bærekraftige lokalsamfunn

Hva mener vi egentlig når vi snakker om sosial bærekraft? Og hvordan kan vi utvikle sosialt bærekraftige lokalsamfunn? Det er spørsmål som forskningsprosjektet SOSLOKAL – Sosial bærekraft som ny drivkraft i lokalsamfunnsutviklingen – tar for seg.

Siden 2020 har Kristiansand, Stavanger og Fredrikstad kommune samarbeidet med forskere fra By- og regionforskningsinstituttet NIBR ved OsloMet og Norges Miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) for å teste ut nye metoder for sosialt bærekraftig samfunnsutvikling i lokalsamfunnet. Fremsam er partner i prosjektet.

«Vi må få på plass en kultur for samarbeid innad i kommunen. I stedet for å jobbe i siloer må vi dele på oppgavene, og jobbe ut ifra innbyggernes behov. Det betyr også at vi må etablere en kultur for samarbeid med innbyggerne.»

Stine Sagen, prosjektleder og rådgiver i

Kristiansand kommune.

Stine Sagen, bærekraftsrådgiver i Kristiansand kommune og prosjektleder for SOSLOKAL, tror kunnskapen som utvikles i prosjektet vil være nyttig for mange norske kommuner.

– En viktig del av det å jobbe med sosial bærekraft er å sikre bedre samarbeid både innad i lokalsamfunnet, innad i kommunen og mellom lokalsamfunnet og kommunen. Vi må tenke helhetlig og styrke kommunens rolle som samfunnsutvikler. Det er helt nødvendig hvis vi skal være en samskapende kommune.

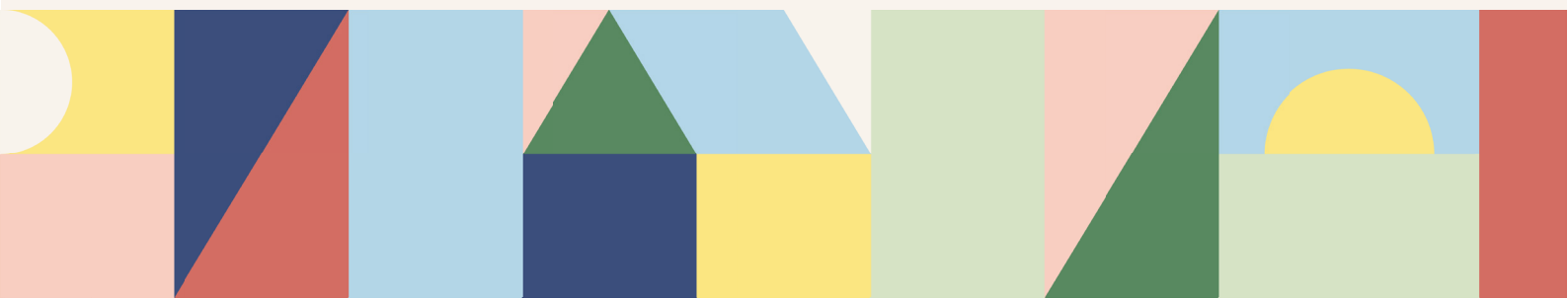
I løpet av prosjektperioden tester de tre kommunene verktøyet «Stedskompasset» og medvirkningsmetoden «Bylab», som et ledd i å utvikle samskaping som styringsform, og «politisk verksted» som skal sikre en tettere kobling mellom kunnskapsgrunnlag og politiske vedtak.

Samarbeidsprosjektet varer ut 2024, og målet er at kunnskapen og innovasjonene som utvikles enkelt vil kunne tilpasses andre norske kommuner, særlig i deres folkehelse- og planarbeid. Fremsam har ansvar for å utvikle en veileder basert på kunnskapen og erfaringene i prosjektet, som lanseres høsten 2024.

Samfunn for bedre psykisk helse og livskvalitet

God psykisk helse og livskvalitet oppstår ikke i et vakuum – vi påvirkes alle av våre livsbetingelser og levekår. Skal vi sikre gode liv for alle må vi i større grad prioritere menneskelige behov i samfunnsutviklingen.

I denne delen av årsrapporten kan du lese om nettverkets arbeid innen psykisk helse og livskvalitet.

Kobler forskning og praksis: Samarbeid med forskningscenteret PROMENTA

Det er viktig å jobbe kunnskapsbasert for å få gode og varige resultater innen folkehelsearbeidet, og da må forskningsinstitusjoner og det offentlige samarbeide. Derfor er Fremsam partner i forskningscenteret PROMENTA ved Universitetet i Oslo, som forsker på psykisk helse, rusbruk og livskvalitet.

I 2023 ble Fremsam samarbeidspartner på flere forskningsprosjekter- og søknader, som vil gjennomføres i de kommende årene. Et av prosjektene som ble startet var HeaLS, som skal evaluere faget «Folkehelse og livsmestring».

Fremsam var også samarbeidspartner på arrangementet «Hverdagsgledens fem – En verktøykasse for mer hverdagsglede», som gikk av stabelen på Sentralen i Oslo. Her så vi nærmere på hva kildene til god livskvalitet er, og hvordan vi kan legge til rette for god livskvalitet for alle. Det ble presentert ferske funn fra forskningsfeltet og praktiske verktøy til inspirasjon for den enkelte og til folkehelsearbeidet i kommunen.

Å formidle ny og nyttig forskning relevant for folkehelsefeltet er en viktig del av vårt samarbeid med Promenta. I 2023 var det særlig fysiske kvaliteter ved nærmiljøene og deres påvirkning på folkehelsen som var i fokus for Fremsams forskningsformidling:

Miljøet rundt oss påvirker hvordan vi har det

En studie av Ludvig Daae Bjørndal og kolleger ved PROMENTA identifiserer flere miljøfaktorer det kan være viktig å jobbe med i folkehelsearbeidet for å sikre god livskvalitet i befolkningen:

– Vi ser på sammenhenger mellom miljøfaktorer og psykisk helse i den norske befolkningen. Med miljøfaktorer mener vi både sosialt miljø, bomiljø, nærmiljø og hvordan man opplever aspekter av samfunnet rundt seg, sier Bjørndal.

Disse tre kommunefaktorene påvirker unges psykiske helse

En ny studie av Baeksan Yu og kolleger ved PROMENTA har undersøkt hvordan kommunale faktorer påvirker ungdoms psykiske helse, og funnet tre konkrete faktorer norske kommuner kan jobbe med for å fremme god psykisk helse hos ungdom: trygghet, infrastruktur og en positiv, inkluderende ungdomskultur. Samtidig viser studien at jenter og gutter kan trenge litt ulike tiltak.

– Å fremme en trygg, inkluderende ungdomskultur og forbedre kommunale kvaliteter som for eksempel tilgang til sosiale møteplasser, idrettsplasser og transport for å komme seg dit, kan være en gjennomførbar folkehelsestrategi for å fremme ungdoms psykiske helse, sier Ragnhild Bang Nes.

Forskningsprosjektet Kort – for bedre psykisk helse og livskvalitet hos ungdom

Fremsam er partner i forskningsprosjektet Kort, som har utviklet et tiltak for å fremme god psykisk helse tilpasset skolehelsetjenesten og ungdom – sammen med helsesykepleiere, spesialsykepleiere, psykologer og ungdommen selv.

Prosjektet ledes av Regionsenter for barn og unges psykiske helse Øst og Sør. Kort-tiltaket er et samtaleverktøy, som skal være tilpasset helsesykepleieren sin hverdag samtidig som det oppleves som nyttig og relevant for

ungdom som kommer til helsesykepleier for støtte og veiledning. Samtaleverktøyet testes nå i skolehelsetjenesten på ungdomsskoler og videregående skoler.

Fra høsten 2023 til sommeren 2024 testes samtaleverktøyet i en pilotstudie med ca. 30 helsesykepleiere fra 12 kommuner. Det samles inn data om hvordan det er å bruke tiltaket, både for helsesykepleiere og ungdom som deltar.

Livskvalitetsbudsjettering: Nytt pilotprosjekt på trappene

WHO Healthy Cities startet i 2023 et nytt pilotprosjekt med utvalgte byer i Europa som skal teste hvordan vi kan jobbe med livskvalitetsbudsjettering i praksis.

Fremsam har sammen med Innlandet fylkeskommune og Asker kommune hatt møter med WHO Healthy Cities og andre relevante aktører som Nordisk forskningssenter

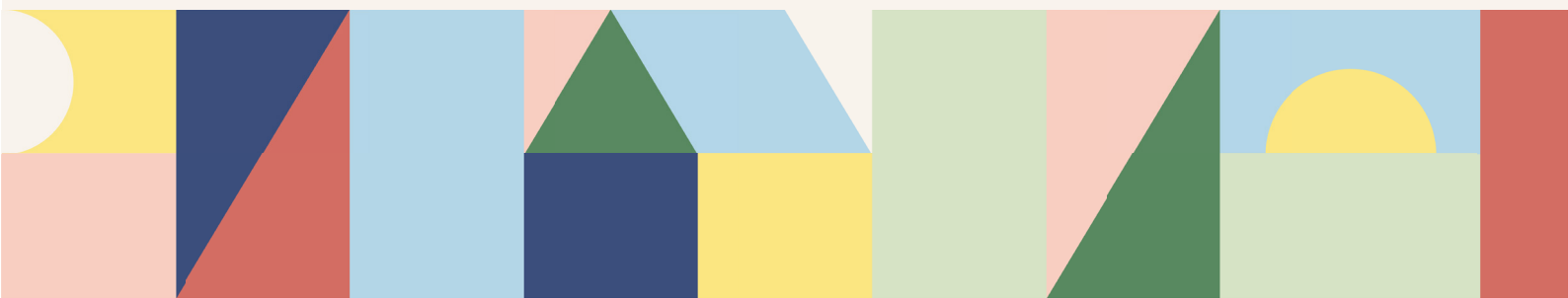
for livskvalitet og sosial bærekraft (WellFare) og The happiness research institute i Danmark, for å konkretisere et pilotprosjekt om livskvalitetsbudsjettering i Norge. Dette arbeidet fortsetter i 2024.

Folkehelse på kartet

Nettverket er en toneangivende og synlig aktør på folkehelsefeltet, både overfor statlige myndigheter og i det offentlige ordskiftet.

Fremsam har en egen samarbeidsavtale med Helsedirektoratet, som sikrer god dialog og tett samarbeid.

Nettverket jobber også aktivt med å løfte og synliggjøre nettverkets engasjerte folkehelsepolitikere- og ansatte.

Kronikk i Aftenposten: God helse handler om mer enn livsstilsvalg

Fremsam startet året med å få publisert en kronikk i Aftenposten, hvor vi satte fokus på samfunnets ansvar for å sikre god helse hos den enkelte. Vi løftet særlig frem betydningen av samfunnets strukturer og hvor stor innflytelse faktorer som inntekt, utdanning, tilknytning til arbeidslivet, boforhold og sosialt nettverk har på helsen vår.

Kronikken var et svar i en pågående debatt om levevanenes betydning for folkehelsen.

«Å oppfordre folk til å leve sunt er ineffektivt. Det fjerner ansvaret fra dem som er valgt til å forvalte folkehelsen her i landet.»

Høring på Stortinget: Regjeringens nye folkehelsemelding

I april deltok Vigdis Holm, daglig leder og Bent Olav Olsen, folkehelsekoordinator i Fredrikstad og styremedlem i Fremsam, på høring om Regjeringens nye folkehelsemelding. Budskapet til Stortingets Helse- og omsorgskomiteé var at kommuner trenger mer kunnskapsstøtte, verktøy og kompetansebygging for å møte dagens folkehelseutfordringer.

«Hvordan omsetter vi meldinger, utredninger, retningslinjer, forskning og annen kunnskap til lokale tiltak og strategier og hvordan skaper vi god, lokal forankring?»

- Det er i kommunene mye av det konkrete folkehelsearbeidet skal gjøres, men kommunene er presset og folkehelse er et stort og komplekst område, sa Bent Olav Olsen til komiteen.

Vi løftet videre frem at det er vanskelig å navigere i kunnskapsgrunnlaget, og som nettverk for folkehelse og sosial bærekraft opplever vi stor etterspørsel etter kunnskap, erfaringsutveksling og konkrete verktøy og tiltak.

Kommunikasjonsarbeid

I Fremsam er vi opptatt av å løfte frem ulike tematikker innenfor folkehelse, og ikke minst medlemmenes gode arbeid på folkehelsefeltet. Derfor jobber vi aktivt med å lage nettsaker og innhold til sosiale medier.

I 2023 var noen av sakene vi hadde på vår nettside:

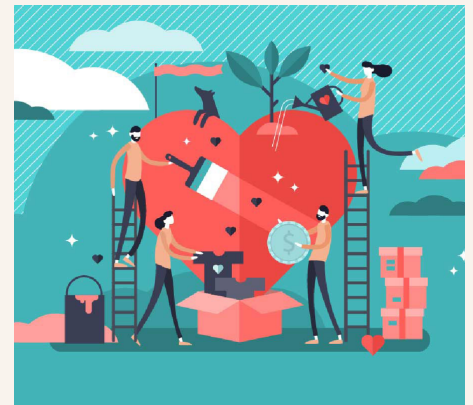
Intervju med forsker Kristian Hæggebø:

- En skjevfordeling av ressurser vil alltid føre til helseforskjeller. Hvis vi mener alvor med å redusere helseulikhet, så må en ta grep for å gjøre de forskjellene som finnes i samfunnet så små som overhodet mulig.

Hvordan skape det gode liv i nord?

Nordland fylkeskommune ønsker å skape en felles forståelse for hvordan det står til i fylket, og gi konkrete verktøy som bidrar til en positiv samfunnsutvikling i hver enkelt kommune.

WHO Healthy Cities: 12 anbefalinger for gode samfunn.

Hvordan kan stedene vi bor fremme gode og bærekraftige liv? WHO Healthy Cities gir anbefalinger for en helsefremmende fremtid, delt inn i fire kategorier: klima og miljø, innbyggere, økonomi og sosiale forhold.

Arendalsuka: Kampen mot ungt utenforskap

Sekretariatet i Fremsam deltok på årets Arendalsuka, hvor vi var arrangør av en byvandring om helsefremmende stedsutvikling og medarrangør av arrangementet Kampen mot ungt utenforskap: Sosial ulikhet knyttet til deltakelse i idrett og fysisk aktivitet

sammen med Tverga – Ressurssenteret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Vi deltok også i panelet til Fredrikstad kommunes arrangementer: Aktive og attraktive møteplasser.

Kåring av folkehelsehelter

I nettverket er vi opptatt av å løfte frem de mange engasjerte folkehelseheltene som finnes i landets kommuner og fylkeskommuner.

I 2023 fikk disse heltene velfortjent heder og ære:

Heidi Berentsen
Nordre Follo

Ingrid Danielsen Henriques
Austevoll

Rune Stabbforsmo
Grane

Presentasjoner og synlighet

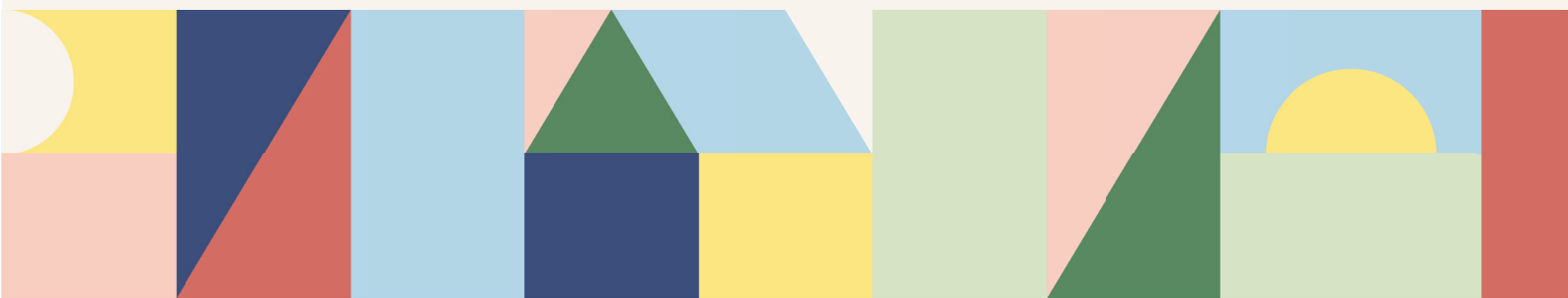
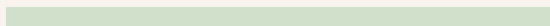
Gjennom året har både sekretariatet, styret og nettverksmedlemmer formidlet Freamsams budskap på en rekke arrangement, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, som samling i Nettverk for helsefremmende utdanning og forskning, internasjonalt mini-seminar hos

Folkehelseinstituttet, «By- og stadutvikling Vestland» - miniseminar om Kvardagsreisa i regi av Vestland fylkeskommune, Møre og Romsdals fylkeskulturkonferanse, Gjøviks folkehelseforum og Smultringfestivalen.

Digital nettverksarena

I nettverkets årlige medlemsundersøkelser kommer det tydelig frem at det å møte hverandre for å få inspirasjon og dele erfaringer med andre som jobber med helsefremmende samfunnsutvikling er noe av det viktigste man får igjen ved å være med i nettverket.

I nettverket har vi to digitale arenaer for faglig påfyll og mulighet for å dele kunnskap og erfaringer – Folketanken og Fylketanken. I tillegg har Fremsam en egen medlemsportal hvor medlemmer finner en rekke ressurser som er nyttig i folkehelsearbeidet, herunder gode eksempler fra andre medlemmer.

FOLKETANKEN

MØTEPlass FOR OSS SOM VIL SKAPE LOKALSAMFUNN SOM ER GODE Å LEVE I

Folketanken - en lavterskel arena for faglig påfyll

Folketanken er nettverkets digitale møteplass for faglig påfyll og mulighet for utveksling av erfaring og kunnskap mellom medlemmene. Følgende Folketanken-møter ble arrangert i 2023:

Fremtidens utdanning i folkehelsevitenskap - Møt Norsk nettverk for utdanning og forskning innen helsefremming

I denne Folketanken så vi på hvordan vi ruster fremtidens folkehelsearbeidere til å møte utfordringene vi står overfor på folkehelsefeltet best mulig. Deltakerne ga innspill til Norsk nettverk for utdanning og forskning innen helsefremming, som består av institusjoner som har ansvar for forskning og utdanning innen folkehelse og helsefremmende arbeid i Norge, og deres arbeid med å revidere kjernekompetansemålene for folkehelseutdanningene.

Digitalisering og effektivisering av oversiktsarbeidet

Hvordan kan vi forenkle arbeidet med å hente inn folkehelsesdata? Flere kommuner jobber nå med digitale løsninger for å gjøre oversiktsarbeidet både enklere og mer effektivt. På denne Folketanken møtte vi Larvik og Nordre Follo kommune, som fortalte oss om deres verktøy for å hente inn data – henholdsvis SAMLA og FRAMSIKT.

Nytt fra nettverket

Sekretariatet fortalte om kommende planer for nettverkssamarbeidet, herunder arbeidet med

å videreutvikle Brobyggerkurset. I tillegg fikk vi høre fra to av nettverkets nyeste medlemmer, Vestland fylkeskommune og Moss kommune, og hvordan de jobber med folkehelse.

Er det på tide å være mer opptatt av boligpolitikk i folkehelsearbeidet? (Åpent webinar)

Bolig er en av velferdspilarene i samfunnet, og boligforholdene vi lever under er en viktig påvirkningsfaktor på vår helse og livskvalitet. I et sosialt bærekraftig samfunn har alle innbyggere trygge boliger og gode nærmiljø. Men i dagens Norge er boligmarkedet blitt en driver for ulikhet, med stadig økende priser for å kjøpe bolig. Hvordan påvirker denne utviklingen folkehelsen og de sosiale helseforskjellene? Og hva kan kommuner gjøre for å sikre gode og stabile hjem og nabolag for innbyggerne, og et mer rettferdig boligmarked?

Det var tema for vårt første åpne webinar. Hvordan jobbe systematisk med å utjevne levekår?

Vi vet at god helse og livskvalitet skapes der vi lever livene våre, og at levekårene våre påvirker hvordan vi har det. Vi vet også at gode levekår er skjevfordelt. Bedre folkehelse krever derfor systematisk arbeid med å sikre jevnere levekår i befolkningen. I denne Folketanken fikk vi høre hvordan to av våre medlemmer jobber med denne problematikken: Agder fylkeskommune og Indre Østfold kommune.

Fylketanken: Egen møteplass for fylkeskommunene

Fremsam har en egen faglig møteplass for ansatte i fylkeskommunene, for å ha en arena for spørsmål som er særlig relevant for fylkeskommunenes arbeid.

Temaene det ble jobbet med i Fylketanken i 2023 var evaluering og læring i folkehelseprogrammet, mål og resultatstyring samt endringsteori som verktøy.

Digitalt arrangement om politikeres rolle i folkehelsearbeidet

For første gang arrangerte vi et eget digitalt arrangement for politikere, hvor temaet var: Hvordan være en god folkehelsepolitiker?

vi hørte konkrete erfaringer om hvordan sette folkehelse på agendaen fra erfarne politikere fra nettverket.

Sekretariatet ga en presentasjon av politikerveiledningens viktigste budskap, og

Internasjonalt samarbeid

Fremsam er det norske nasjonale nettverket i WHO Healthy Cities i Europa. Felles for alle de nasjonale nettverkene er at vi jobber for å skape lokalsamfunn som er gode å leve i for alle, og at vi i dette arbeidet knytter oss til Healthy Cities' overordnede strategi.

Vigdis Holm (til høyre), sammen med Kira Fortune, leder for WHO Healthy Cities, og lederne for det irske og det spanske Healthy Cities-nettverket.

Politikerveiledningen vekker internasjonal interesse

Fremsams politikerveiledning «Ta vare på velgerne dine» er utviklet for å bevisstgjøre politikere om deres folkehelseansvar. Veiledningen er tidligere presentert på WHO Healthy Cities' konferanse, og det er laget en dansk versjon av materialet.

Høsten 2023 var Vigdis Holm, daglig leder, i Valencia for å presentere veiledningen på konferansen «Improving health, equity and

sustainability from the local level», invitert av det spanske Healthy Cities-nettverket og det spanske Helsedepartementet. Til stede var både Spanias helseminister og Valencias ordfører, samt representanter fra en rekke ulike andre land.

Materialet vakte stor interesse, og flere land i WHO Healthy Cities-nettverket uttrykker nå ønske om å ta i bruk veiledningen.

Digitalt seminar i Nordisk samarbeidsforum i WHO Healthy Cities

De nordiske landene har etablert et eget samarbeidsforum i WHO Healthy Cities, og høsten 2023 arrangerte landene et felles digitalt seminar for nettverkene.

Temaet var medvirkning i stedsutvikling, og vi så nærmere på hvordan dialogverktøyet Stedskompasset kan bidra til å skape bedre og mer inkluderende lokalsamfunn. Heidi Eriksson fra Indre Østfold bidro med sine erfaringer i å bruke verktøyet.

WHO Healthy Cities arbeidsgruppe om helsefremmende stedsutvikling

Fremsam deltar i WHO's arbeidsgruppe om helsevennlig by- og stedsutvikling «Place, Health, Inequalities & Well-being Working Group» i perioden 2019-2023.

Samarbeid med det tsjekkiske Healthy Cities-nettverket

Siden 2022 har det norske og tsjekkiske Healthy Cities-nettverket samarbeidet om å dele gode eksempler og erfaring fra norske og tsjekkiske kommuner innen temaene innbyggermedvirking og politisk engasjement i folkehelsearbeidet. Prosjektet er støttet av EØS-midler.

I april kom representanter fra Tsjekkia til Norge, hvor de besøkte Indre Østfold og Asker kommune. I desember dro politikere

og ansatte fra Indre Østfold, Kristiansand og Asker kommune til Tsjekkia. Her delte Indre Østfold erfaringer med dialogverktøyet Stedskompasset, Kristiansand fortalte om samarbeidsprosjektet Soslokal og Asker snakket om suksessen Heggedal innbyggertorg.

WHO Healthy Cities-konferanse i Utrecht

I november var det duket for WHO Healthy Cities' årlige konferanse, som denne gangen fant sted i Utrecht i Nederland.

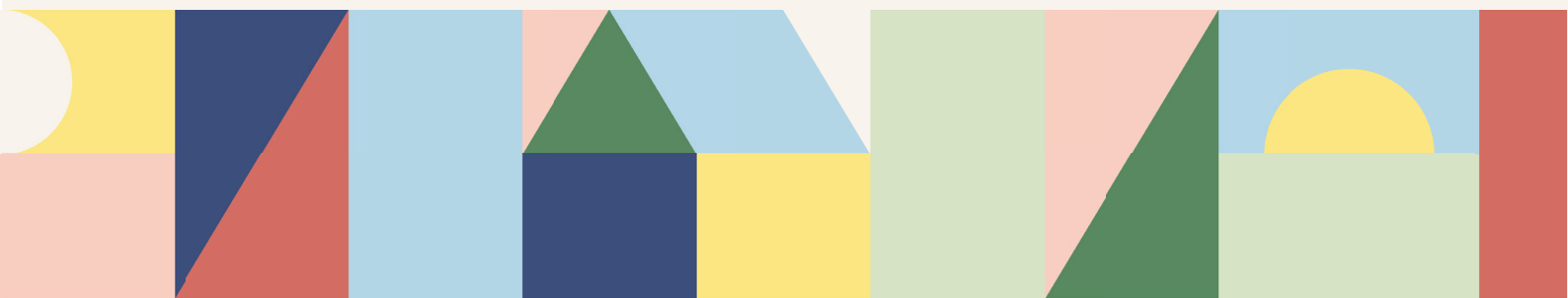
Stine Sagen, bærekraftsrådgiver i Kristiansand kommune, holdt innlegg om SOSLOKAL-prosjektet sammen med forskningsleder for prosjektet, Hege Hofstad. I tillegg deltok Bent Olav Olsen og Ingvill Dalseg fra styret sammen med daglig leder Vigdis Holm.

WHOs politisk komité: Møte i Cork, Irland

Ingvill Dalseg deltok på vegne av styreleder Lene Conradi på møtet til WHO Healthy Cities' politiske komité i Cork, Irland.

Rekruttering

Fremsam har som mål å rekruttere flere medlemmer, slik at vi kan bli et sterkere og mer slagkraftig nettverk. Et ledd i dette arbeidet har vært å jobbe aktivt for å synliggjøre prosjekter og medlemsfordeler, samt aktivt oppsøke potensielle nye medlemmer.

Nye medlemmer

I 2023 ønsket vi seks nye medlemmer velkommen til nettverket:

Loppa, Flå, Nesbyen, Hemsedal og Moss kommune, og Vestland fylkeskommune.

Velkommen!

Økonomi

Fremsam har god og oversiktlig økonomi. Inntekter og utgifter er stabile og forutsigbare. Fremsams inntekter kommer primært fra offentlige tilskudd, prosjekter og medlemskontingenter.

Nye satsingsområder finansieres i all hovedsak med prosjektmidler. Det settes ikke i gang nye prosjekter uten sikker finansiering.

Sekretariatet jobber for å øke grunnstøtten, slik at vi kan ha en mer stabil og forutsigbar situasjon for de ansatte.

Nettverket ble i 2023 en del av Program for folkehelsearbeid i kommunene, som betyr at beløpet som tildeles Fremsam på Statsbudsjettet går via dette programmet, administrert av Helsedirektoratet.

fremsam

Organisering

Medlemmer

Alle norske kommuner og fylkeskommuner kan søke om medlemskap i Fremsam.

Forutsetningen er en tilslutning til nettverkets prinsipper og strategier gjennom et politisk vedtak i kommunestyre eller fylkesting.

Fremsam hadde pr. 31. desember 2023 47 medlemmer – 5 fylkeskommuner og 42 kommuner.

Nettverkets styre

Generalforsamlingen valgte i 2023 følgende styre:

- » Lene Conradi, Asker kommune, styreleder
- » Ane Bjørnsgaard, Innlandet fylkeskommune, nestleder
- » Gøran Raade-Andersen, Nordland fylkeskommune, styremedlem
- » Bent Olav Olsen, Fredrikstad kommune, styremedlem
- » Ingvill Dalseg, Oppdal kommune, styremedlem
- » Ranveig Odden, Kristiansand kommune, 1. vara
- » Ellen Schjølberg, Grane kommune, 2. vara

Sekretariat

Fremsams sekretariat har i 2023 bestått av daglig leder Vigdis Holm, seniorrådgiver Maria Eintveit, prosjektmedarbeider Inga Brenne, kommunikasjonsvarlig Jorun Utne/Ida Cecilia Juhasz, prosjektmedarbeider Silje Munkvold og seniorrådgiver Lis Strøm, med til sammen 3,7 årsverk.

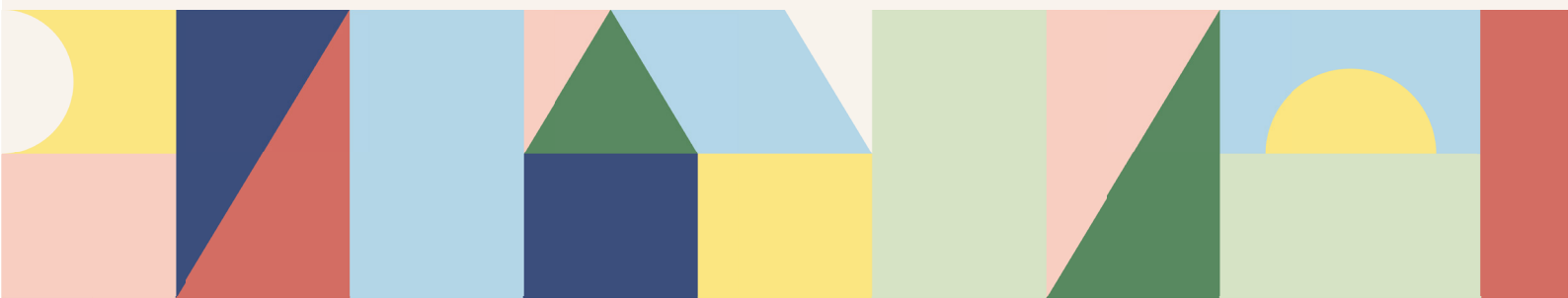
Sekretariatets primære tilholdssted er på Sentralen i Oslo, som medlem av SoCentral – Nordisk inkubator for samfunnsinnovasjon.

Vedtekter

Nettverk for helsefremmende samfunns vedtekter ble sist endret under generalforsamlingen 22. april 2021 og finnes på våre nettsider.

fremSAM

Medlemmer i 2023

- » Agder
- » Aremark
- » Asker
- » Aurskog-Høland
- » Austevoll
- » Bodø
- » Brønnøy
- » Båtsfjord
- » Fjaler
- » Flå
- » Fredrikstad
- » Frogn
- » Gildeskål
- » Gjøvik
- » Gran
- » Grane
- » Hamarøy
- » Hemsedal
- » Herøy i Nordland
- » Indre Østfold
- » Innlandet
- » Kristiansand
- » Levanger
- » Lier
- » Lillestrøm
- » Loppa
- » Lyngdal
- » Modum
- » Moss

- » Møre og Romsdal
- » Namsos
- » Nesbyen
- » Nordland
- » Nordre Follo kommune
- » Nærøysund
- » Oppdal
- » Saltdal
- » Sandnes
- » Sirdal
- » Steigen
- » Ullensvang
- » Verdal
- » Vestland
- » Vestvågøy
- » Vinje
- » Volda
- » Våler

fremsam

NETTVERK FOR HELSEFREMMEDE SAMFUNN
EN DEL AV WHO HEALTHY CITIES

Nettverk for helsefremmende samfunn (Fremsam) skaper lokalsamfunn som fremmer gode liv for alle innbyggere. Vi er et nettverk av og for kommuner og fylkeskommuner, og en del av WHO Healthy Cities.

Besøksadresse

Sentralen
Øvre Slottsgate 3, 0157 Oslo

Kontaktinformasjon

dagligleder@fremsam.no
Tlf.: 41625170

